

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, luty 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/14/2010

POLACY O WYBORACH

PREZYDENCKICH

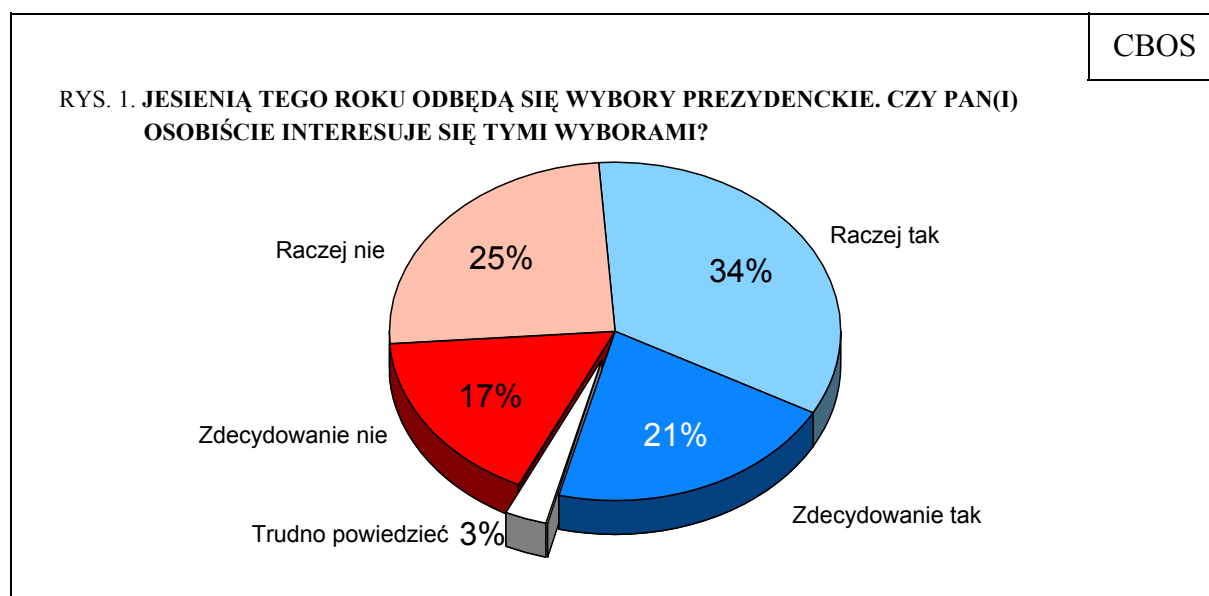

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Do wyborów prezydenckich pozostało jeszcze kilka miesięcy. Lista kandydatów, którzy będą się ubiegać o prezydenturę, zapewne jeszcze długo będzie otwarta. Po niedawnej decyzji Donalda Tuska okazało się, że taka sytuacja będzie się utrzymywać dłużej, niż powszechnie oczekiwano.

Mimo że tegoroczne wybory od dłuższego już czasu zajmują sporo miejsca w mediach, dotychczas nie budziły one szczególnie dużych emocji wśród Polaków. W pierwszej połowie stycznia¹, a więc blisko dziewięć miesięcy przed głosowaniem, zainteresowanie wyborem prezydenta zadeklarowała ponad połowa Polaków (55%), przy czym co piąty (21%) udzielił w tej sprawie zdecydowanej odpowiedzi. Brak zainteresowania tą kwestią zgłosiło zaś ponad dwie piąte uprawnionych do głosowania (42%).

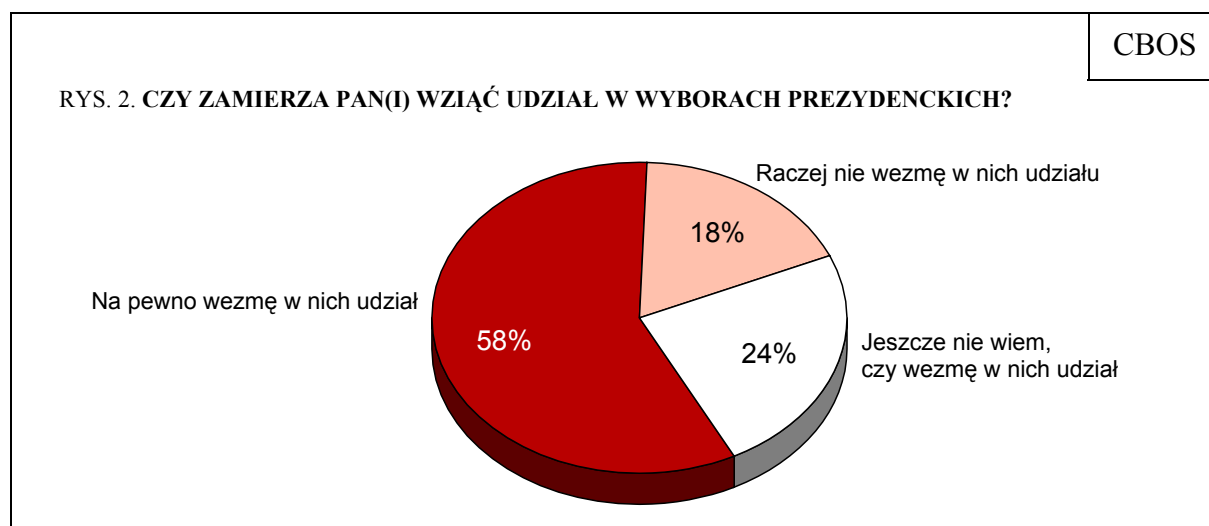

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (236) przeprowadzono w dniach 7–13 stycznia 2010 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Jest zrozumiałe, że na obecnym etapie przygotowań do wyborów stosunek do nich wiąże się przede wszystkim z zainteresowaniem polityką oraz posiadaniem sprecyzowanych poglądów politycznych. O ile wyborem prezydenta interesują się niemal wszyscy śledzący na bieżąco wydarzenia polityczne, a także zdecydowana większość badanych potrafiących określić swoje poglądy w kategoriach lewicowości i prawicowości, o tyle wśród osób niezainteresowanych polityką lub niemających jednoznacznie określonych poglądów interesuje się tym tylko niespełna co trzeci (odpowiednio: 31% i 28%).

Zainteresowanie nadchodzącymi wyborami wiąże się także, choć w mniejszym stopniu, z deklarowaną orientacją polityczną – częściej wyrażają je osoby określające swoje poglądy jako prawicowe (75%) niż lewicowe (61%).

Interesowanie się wyborami nie jest oczywiście tożsame z chęcią bezpośredniego w nich udziału. Odsetek badanych deklarujących zamiar uczestniczenia w wyborze prezydenta (58%) okazał się nawet minimalnie wyższy niż deklarowane zainteresowanie tym wydarzeniem (55%). Co czwarty respondent (24%) jeszcze nie wiedział, czy weźmie udział w wyborach, a prawie co piąty (18%) raczej wykluczył swoje w nich uczestnictwo. Fakt ten potwierdza deklaracyjny charakter zapowiedzi wyborczych składanych w sondażach. Jest wielce prawdopodobne, że osoby deklarujące udział w wyborach, ale nimi niezainteresowane, tak naprawdę nie pójdą głosować.

Chęć uczestniczenia w wyborach prezydenckich niemal równie często zgłaszają mężczyźni jak kobiety (zob. tabele aneksowe). Podobnie jak w innego rodzaju głosowaniach deklaracjom udziału w nich wyraźnie sprzyja wyższy poziom wykształcenia i – co się z tym wiąże – wyższe dochody na osobę w rodzinie i lepsze oceny własnych warunków

materialnych. Wyraźnie liczniej swój udział w nadchodzącym głosowaniu zapowiadają respondenci w wieku 35 lat i starsi niż ludzie młodzi (między 18 a 34 rokiem życia). Na wybory częściej wybierają się także mieszkańcy wielkich aglomeracji niż mniejszych miejscowości czy wsi. Spośród grup społeczno-zawodowych o swoim udziale w tym głosowaniu najczęściej zapewniają pracownicy administracyjno-biurowi, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, a także rolnicy i osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą poza rolnictwem. Stosunkowo najczęściej rezygnację z udziału w głosowaniu zgłaszają robotnicy niewykwalifikowani oraz osoby biernie zawodowo: renciści, emeryci i bezrobotni.

Deklaracje uczestnictwa w wyborach najsilniej różnicuje zainteresowanie polityką, a także posiadanie wyrobionych poglądów politycznych i określonych sympatii partyjnych. Podobnie jak w przypadku zainteresowania wyborami, również udział w nich nieco rzadziej zapowiadają osoby o orientacji lewicowej niż prawicowej (odpowiednio: 66% i 70%), a spośród elektoratów partyjnych – zwolennicy SLD.

Tabela 1

Potencjalne elektoraty partii politycznych	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach prezydenckich?		
	Na pewno wezmę udział	Jeszcze nie wiem	Raczej nie wezmę udziału
	w procentach		
PO	94	5	1
PiS	95	3	3
SLD*	85	12	3
PSL*	92	8	0
Niezdecydowani	76	23	1
Niegłosujący	23	41	36

* Wyniki dotyczące tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na małą liczbę badanych deklarujących dla nich poparcie

POŻĄDANI KANDYDACY

Po wielu miesiącach spekulacji i domysłów lista pretendentów do prezydentury powoli się klaruje, choć kluczowa decyzja co do kandydata PO w tych wyborach zapadnie najwcześniej za kilka tygodni. Dotychczas zamiar kandydowania w najbliższych wyborach prezydenckich zgłosili jedynie: Tomasz Nałęcz, Jerzy Szmajdziński, Andrzej Olechowski oraz Kornel Morawiecki. Swój start w tych wyborach dość jednoznacznie wykluczyli: Włodzimierz Cimoszewicz, Jerzy Buzek i – już po realizacji sondażu – Donald Tusk.

Jest oczywiste, że lista kandydatów, czyli to, między kim a kim będziemy wybierać, ma kluczowe znaczenie, decydujące o stosunku przyszłych wyborców do samych wyborów i często przesądzające o ich uczestniczeniu w tym głosowaniu. Warto zatem nieco uwagi poświęcić temu, jakich kandydatów oczekują przyszli wyborcy.

Respondentów zdecydowanych wziąć udział w wyborach oraz tych, którzy nie podjęli jeszcze decyzji, czy będą w nich uczestniczyć, ale nie wykluczają tego, prosiliśmy w pytaniu otwartym o podanie nazwiska osoby, którą najchętniej widzieliby jako swojego kandydata w wyborach prezydenckich.

		CBOS
Kogo najchętniej widział(a)by Pan(i) jako swego kandydata w wyborach prezydenckich?		
		N=859*
Donald Tusk	20%	
Lech Kaczyński	14%	
Andrzej Olechowski	5%	
Włodzimierz Cimoszewicz	4%	
Jerzy Szmajdziński	3%	
Bronisław Komorowski	2%	
Jolanta Kwaśniewska	2%	
Aleksander Kwaśniewski	2%	
Radosław Sikorski	2%	
Jarosław Kalinowski	1%	
Andrzej Lepper	1%	
Waldemar Pawlak	1%	
Inne konkretne nazwisko	4%	
Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, nie mam swojego kandydata	39%	

* Pytanie zadano osobom deklarującym udział w wyborach i niezdecydowanym co do swego w nich uczestnictwa. W zestawieniu uwzględniono z imienia i nazwiska tylko osoby wymieniane przez co najmniej 0,5% respondentów

Najwięcej osób życzyłoby sobie, by wśród kandydatów znalazł się premier Donald Tusk. Za godnego ich głosów pretendenta do najwyższego urzędu w państwie uznał go co piąty zadeklarowany i potencjalny uczestnik tych wyborów (20%). Ponieważ już wiemy, że obecny premier nie będzie się ubiegał o urząd prezydencki, wśród polityków PO teoretycznie największe szanse na elekcję i największe poparcie mogą mieć Bronisław Komorowski oraz

Radosław Sikorski (po 2% wskazań). Nieco silniejszą pozycję wyjściową miałyby jeden z założycieli tej partii, ale obecnie już z nią nie kojarzony – Andrzej Olechowski (5%).

Po drugiej stronie politycznego frontu wśród najbardziej pożądanых kandydatów najczęściej był wymieniany pełniący urząd głowy państwa Lech Kaczyński. Za jego reelekcją optowało 14% ankietowanych.

Wśród pretendentów do najwyższego urzędu w państwie 4% pytanых widziałyby Włodzimierza Cimoszewicza, który jednak zaprzecza swemu udziałowi w tym wyścigu. Minimalnie rzadziej wymieniany był oficjalny już kandydat SLD w wyborach – Jerzy Szmajdziński (3%). Po 2% badanych jako najbardziej pożądanых kandydatów wymieniło byłego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Jolantę Kwaśniewską, w której, przypomnijmy, jeszcze kilka miesięcy temu nie tylko media upatrywały poważnego konkurenta do fotela prezydenckiego. W swobodnych wypowiedziach ankietowanych padały jeszcze nazwiska Jarosława Kalinowskiego, Waldemara Pawlaka i Andrzeja Leppera.

W sumie badani zgłosili nieco ponad 30 propozycji najbardziej odpowiednich – ich zdaniem – kandydatów. Jednak blisko dwie piąte tych, którzy zamierzają uczestniczyć w wyborach lub jeszcze nie podjęli decyzji o swoim udziale w tym głosowaniu, niemniej jednak nie wykluczają pójścia do urn, nie miało żadnych preferencji ani nawet wyobrażenia o tym, kto powinien się ubiegać o najwyższy urząd w państwie (39%).

Wśród zadeklarowanych wyborców, a więc osób bardziej zainteresowanych polityką i wyrobionych politycznie, odsetek niezdecydowanych był wyraźnie niższy, jednak także wśród nich więcej niż co czwarty nie potrafił wymienić polityka, który byłby najlepszym kandydatem na urząd prezydenta (28%).

Wyobraźnia polityczna Polaków, jeśli chodzi o typowanie możliwych kandydatur na najwyższy urząd w państwie, wydaje się zdominowana przez realia i aktualny układ sił. Do czasu decyzji obecnego premiera o niestartowaniu w wyścigu prezydenckim preferencje badanych wyraźnie koncentrowały się na dwóch kandydaturach z przeciwnych stron politycznego frontu – Donaldzie Tusku i Lechu Kaczyńskim. Dotąd w potocznej świadomości nadchodzące wybory jawiły się jako rywalizacja tych dwóch pretendentów, a w tym zestawieniu pozostali kandydaci (lub kandydaci na kandydatów) mieli wyraźnie mniejsze szanse. Teraz ten układ może ulec zdecydowanej dekonstrukcji.

W pierwszej połowie stycznia, niezależnie od zgłaszanych spontanicznie kandydatur, w sondażu badaliśmy także poparcie dla głównych – jak się wydawało w tym czasie – pretendentów do najwyższego urzędu w państwie. Choć dane te mają obecnie już tylko znaczenie historyczne, warto je tu przytoczyć jako swego rodzaju punkt odniesienia dla przyszłych decyzji wyborczych Polaków.

Gdyby w wyborach startowało pięciu wymienionych przez nas kandydatów, najwięcej osób poparłoby w nich Donalda Tuska (34%). Do II tury głosowania, jednak z bardzo wyraźną stratą do obecnego premiera, wszedłby także prezydent Lech Kaczyński, na którego zagłosowałoby 23% zadeklarowanych uczestników wyborów prezydenckich. Na głosy 15% wyborców mógłby liczyć Andrzej Olechowski. Mniej osób (10%) poparłoby w takim głosowaniu kandydata SLD Jerzego Szmajdzińskiego. Spośród tej piątki polityków zdecydowanie najsłabszą siłę przyciągania miała kandydatura Tomasza Nałęcza. Gdyby wybory odbywały się w konkurencji ze wszystkimi uwzględnionymi w badaniu kandydatami, mógłby on liczyć jedynie na 2% głosów. Tylko co czternasty zadeklarowany wyborca (7%), chciał głosować na innego kandydata niż uwzględnieni na naszej liście, a co dziesiąty (10%) nie wiedział, na którego z zaproponowanych w badaniu pretendentów do najwyższego urzędu w państwie oddałby swój głos.

		CBOS
Do wyborów prezydenckich pozostało kilka miesięcy i nie wiadomo jeszcze, kto, jacy kandydaci ostatecznie będą się ubiegać o prezydenturę. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos?		
		N=601
Donald Tusk		34%
Lech Kaczyński		23%
Andrzej Olechowski		15%
Jerzy Szmajdziński		10%
Tomasz Nałęcz		2%
	Inny kandydat	7%
	Trudno powiedzieć	10%

Wśród tej piątki kandydatów na urząd prezydenta największy elektorat negatywny ma pełniący obecnie tę funkcję Lech Kaczyński – połowa potencjalnych wyborców (51%) jest przeciwna jego reelekcji i dziś z pewnością na niego by nie głosowała. Premier Donald Tusk, który zrezygnował ze startu w wyborach, miał znacznie mniejszą, ale dość dużą grupę przeciwników (34%). Prawie co czwarty potencjalny uczestnik wyborów (23%) nie poparłby

w tym głosowaniu Tomasza Nałęcza i niemal tyle samo osób (22%) stwierdziło, że z pewnością nie oddałoby swego głosu na reprezentanta SLD Jerzego Szmajdzińskiego. Z tej krótkiej listy kandydatów relatywnie najmniej kontrowersji wzbudza Andrzej Olechowski, mający wśród wyborców niespełna jedną piątą przeciwników (18%), którzy są pewni, że nie oddaliby na niego swego głosu.

		CBOS
Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)? Proszę wskazać nie więcej niż trzech kandydatów		N=856
Lech Kaczyński		51%
Donald Tusk		34%
Tomasz Nałęcz		23%
Jerzy Szmajdziński		22%
Andrzej Olechowski		18%
	Nie ma takiego	3%
	Trudno powiedzieć	9%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jednego kandydata

Dotychczas Polacy wykazywali raczej umiarkowane zainteresowanie wydarzeniami związanymi z wyborami na najwyższy urząd w państwie. Zadeklarowała je nieco ponad połowa ankietowanych. Niemal tyle samo osób zapowiedziało, że weźmie w nich udział. Najbardziej zmotywowani do pójścia na wybory okazali się zwolennicy dwóch najbardziej liczących się, a zarazem konkurencyjnych ugrupowań – PO i PiS. Wśród wymienianych przez respondentów w swobodnych wypowiedziach najlepszych – ich zdaniem – kandydatów na urząd prezydenta najczęściej pojawiały się nazwiska Donalda Tuska i Lecha Kaczyńskiego. Jako godni najwyższego urzędu w państwie wymieniani byli także – w kolejności wskazań – Andrzej Olechowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Jerzy Szmajdziński, Bronisław Komorowski, Aleksander Kwaśniewski, Jolanta Kwaśniewska, Radosław Sikorski oraz Jarosław Kalinowski, Waldemar Pawlak i Andrzej Lepper. Jak dotąd, jeśli chodzi o typowanie możliwych kandydatur na najwyższy urząd w państwie, wyobrażenia polityczna Polaków była zdominowana przez realia i aktualny układ sił. Ogłoszona już po realizacji

badania decyzja Donalda Tuska o rezygnacji z ubiegania się o urząd prezydenta nie tylko pokrzyżowała plany polityczne jego kontrkandydatów, ale także – jak się wydaje – będzie wymagać od obywateli większego wysiłku decyzyjnego i rozwagi, niż miałyby to miejsce w przypadku rywalizacji kandydatów dwóch najbardziej liczących się ugrupowań.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Jesienią tego roku odbędą się wybory prezydenckie. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		55	42	3	1051
Płeć	Mężczyźni	59	37	4	497
	Kobiety	51	46	2	554
Wiek	18-24 lata	44	53	3	143
	25-34	42	55	3	203
	35-44	62	35	4	155
	45-54	60	38	3	187
	55-64	63	34	2	180
	65 lat i więcej	60	38	2	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	48	3	392
	Miasto do 20 tys.	54	42	4	135
	20-100 tys.	57	40	3	202
	101-500 tys.	57	41	2	172
	501 tys. i więcej mieszk.	66	31	3	150
Wykształcenie	Podstawowe	46	51	3	268
	Zasadnicze zawodowe	53	45	3	268
	Średnie	56	41	3	355
	Wyższe	72	25	3	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	27	2	92
	Średni personel, technicy	65	29	6	40
	Pracownicy adm.-biurowi	67	30	4	57
	Pracownicy usług	39	60	1	67
	Robotnicy wykwalifikowani	49	47	4	129
	Robotnicy niewykwalifik.	41	53	6	50
	Rolnicy	58	35	7	56
	Pracujący na własny rach.	69	31		51
Bierni zawodowo	Renciści	54	45	1	85
	Emeryci	64	34	2	211
	Uczniowie i studenci	46	52	2	101
	Bezrobotni	49	47	4	59
	Gospodynie domowe i inni	31	67	2	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	38	1	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	36	5	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	53	44	3	247
	prywatnym gosp. rolnym	55	37	8	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	47	52	1	215
	501-750	52	46	1	161
	751-1000	60	39	1	193
	1001-1500	64	34	2	115
	Powyżej 1500 zł	75	22	3	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	51	5	143
	Średnie	53	45	3	477
	Dobre	61	36	2	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	35		59
	Raz w tygodniu	57	40	3	506
	1-2 razy w miesiącu	48	48	4	169
	Kilka razy w roku	50	46	3	198
	W ogóle nie uczestniczy	60	37	2	119
Poglądy polityczne	Lewica	61	38	2	136
	Centrum	51	48	1	351
	Prawica	75	24	2	341
	Trudno powiedzieć	28	64	8	222

Tabela 2

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach prezydenckich?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		58	24	18	1046
Płeć	Mężczyźni	59	24	17	496
	Kobiety	57	25	18	550
Wiek	18-24 lata	54	29	18	143
	25-34	51	30	19	202
	35-44	56	27	16	154
	45-54	61	24	15	186
	55-64	64	21	15	179
	65 lat i więcej	60	16	24	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	56	25	19	392
	Miasto do 20 tys.	57	26	17	134
	20-100 tys.	55	30	15	200
	101-500 tys.	58	20	21	172
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk. Podstawowe	67	17	16	149
	Zasadnicze zawodowe	49	23	28	269
	Średnie	54	26	20	266
	Wyższe	59	28	13	353
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	75	17	8	158
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	21	8	91
	Średni personel, technicy	65	18	16	40
	Pracownicy adm.-biurowi	76	18	6	56
	Pracownicy usług	51	30	20	67
	Robotnicy wykwalifikowani	50	32	18	127
	Robotnicy niewykwalifik.	34	37	29	50
Bierni zawodowo	Rolnicy	70	21	10	56
	Pracujący na własny rach.	67	25	8	51
	Renciści	51	26	23	85
	Emeryci	64	13	23	210
	Uczniowie i studenci	54	27	18	101
Pracuje w:	Bezrobotni	48	28	23	59
	Gospodynie domowe i inni	40	40	20	53
	inst. państw., publicznej	68	18	14	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	28	19	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	30	14	245
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	67	22	11	45
	Do 500 zł	54	26	21	215
	501-750	52	29	20	159
	751-1000	59	27	14	193
	1001-1500	73	18	9	115
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1500 zł	72	16	11	122
	Złe	48	27	26	143
	Średnie	53	25	21	474
Udział w prakt. religijnych	Dobre	66	22	12	430
	Kilka razy w tygodniu	66	14	20	59
	Raz w tygodniu	62	25	12	502
	1-2 razy w miesiącu	52	27	21	169
	Kilka razy w roku	50	24	27	197
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	56	22	21	119
	Lewica	66	19	15	136
	Centrum	59	26	15	350
	Prawica	70	18	12	340
	Trudno powiedzieć	33	35	33	220

Tabela 3

		Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?				
		Lech Kaczyński	Donald Tusk	Tomasz Nałęcz	Jerzy Szmajdziński	Andrzej Olechowski
		%	%	%	%	%
Ogółem		51	34	23	22	18
Płeć	Mężczyźni	51	34	24	25	20
	Kobiety	50	34	22	18	16
Wiek	18-24 lata	59	27	16	19	9
	25-34	55	34	15	16	14
	35-44	51	27	22	24	17
	45-54	50	35	24	19	15
	55-64	47	41	34	27	21
	65 lat i więcej	42	40	26	25	30
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	40	18	18	15
	Miasto do 20 tys.	58	26	17	18	24
	20-100 tys.	48	41	30	23	18
	101-500 tys.	60	28	30	24	14
	501 tys. i więcej mieszk.	63	25	23	30	26
Wykształcenie	Podstawowe	40	41	19	18	19
	Zasadnicze zawodowe	49	36	24	23	18
	Średnie	54	29	25	20	19
	Wyższe	60	35	21	28	15
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	35	28	27	22
	Średni personel, technicy	51	36	28	29	22
	Pracownicy adm.-biurowi	65	23	17	13	14
	Pracownicy usług	66	25	15	14	10
	Robotnicy wykwalifikowani	55	39	25	20	14
	Robotnicy niewykwalifik.	42	43	22	29	19
	Rolnicy	42	38	13	12	9
	Pracujący na własny rach.	38	45	19	24	18
Bierni zawodowo	Renciści	45	33	23	19	26
	Emeryci	42	39	33	29	27
	Uczniowie i studenci	53	26	18	22	14
	Bezrobotni	63	25	9	12	14
	Gospodynie domowe i inni	43	32	23	17	9
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	34	26	25	13
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	33	23	22	19
	sekt. pryw. poza rolnict.	55	33	22	23	16
	prywatnym gosp. rolnym	41	32	16	15	11
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	45	41	15	17	13
	501-750	51	40	21	19	17
	751-1000	54	30	26	20	21
	1001-1500	50	29	29	27	24
	Powyżej 1500 zł	55	26	26	35	19
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	38	17	22	20
	Średnie	48	40	25	20	18
	Dobre	55	28	22	23	17
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	50	18	31	24
	Raz w tygodniu	44	39	23	21	17
	1-2 razy w miesiącu	50	26	19	19	20
	Kilka razy w roku	67	28	27	22	16
	W ogóle nie uczestniczy	66	26	25	23	19
Poglądy polityczne	Lewica	70	36	25	12	18
	Centrum	59	30	17	19	14
	Prawica	37	42	32	35	23
	Trudno powiedzieć	46	26	13	9	16

Tabela 3 (cd.)

		Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?		Liczba osób
		Nie ma takiego	Trudno powiedzieć	
		%	%	
Ogółem		3	9	856
Płeć	Mężczyźni	4	7	408
	Kobiety	3	11	447
Wiek	18-24 lata	1	11	118
	25-34	4	7	163
	35-44	3	11	128
	45-54	3	9	159
	55-64	4	7	151
	65 lat i więcej	4	13	137
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	11	316
	Miasto do 20 tys.	2	13	110
	20-100 tys.	2	8	168
	101-500 tys.	1	6	136
	501 tys. i więcej mieszk.	3	7	126
Wykształcenie	Podstawowe	6	15	193
	Zasadnicze zawodowe	3	9	213
	Średnie	3	8	304
	Wyższe	0	7	146
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		5	84
	Średni personel, technicy	3	10	34
	Pracownicy adm.-biurowi		12	52
	Pracownicy usług	8	12	53
	Robotnicy wykwalifikowani	2	4	105
	Robotnicy niewykwalifik.	6	9	36
	Rolnicy	11	7	50
	Pracujący na własny rach.	4	8	47
Bierni zawodowo	Renciści	8	11	65
	Emeryci	3	9	160
	Uczniowie i studenci		14	82
	Bezrobotni	3	9	45
	Gospodynie domowe i inni		22	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	9	109
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		9	68
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	7	211
	prywatnym gosp. rolnym	10	11	40
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	10	170
	501-750	5	6	127
	751-1000	3	9	165
	1001-1500	3	8	105
	Powyżej 1500 zł	4	5	108
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	17	106
	Średnie	5	9	371
	Dobre	2	8	379
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	11	47
	Raz w tygodniu	3	10	437
	1-2 razy w miesiącu	7	12	133
	Kilka razy w roku	2	8	144
	W ogóle nie uczestniczy	2	5	94
Poglądy polityczne	Lewica	2	7	116
	Centrum	5	8	296
	Prawica	3	5	297
	Trudno powiedzieć	3	24	146